

Svar på skriftligt spörsmål SSS 170/2019 rd

Svar på skriftligt spörsmål om ett avgiftsfritt kreditförbud i syfte att förebygga identitetsstöld

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 170/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Sakari Puisto /saf:

Vad ämnar regeringen göra för att förebygga identitetsstöld och bereder regeringen ibruktagande av ett avgiftsfritt kreditförbud?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Det råd för brottsförebyggande som inrättats vid justitieministeriet tillsatte en arbetsgrupp 2017 för att granska läget i fråga om bedrägeribrottslighet. Arbetsgruppen granskade identitetsstöld i samband med beställningsbedrägerier, eftersom de flesta kommer polisen till kännedom när andra bedrägeribrott undersöks.

Fastän brottskador vid beställningsbedrägerier mest drabbar de företag som sålt varorna, kan offret vållas andra olägenheter, bl.a. anteckningar om betalningsstörning, såvida inte hen har gjort sig skyldig till uppenbar vårdslöshet. Den mest centrala olägenheten för privatpersoner vid identitetsstöld innefattar ofta tiden som åtgått till att utreda skadorna efter dem. Ett frivilligt kreditförbud, dvs. den centrala frågan i det skriftliga spörsmålet, förebygger de facto inte identitetsstöld, men begränsar de brottskador som offret utsätts för efter en identitetsstöld.

Bestämmelsen om identitetsstöld infogades 2015 i Finlands strafflag, i kapitlet Om informations- och kommunikationsbrott (Strafflagen 38 kap Om informations- och kommunikationsbrott / 9a § (10.4.2015/368) Identitetsstöld). Utöver strafflagen ger även EU:s dataskyddsförordning skydd för personuppgifter. Förordningen började tillämpas i Finland den 25 maj 2018.

Regeringen stöder uppfattningen hos arbetsgruppen vid rådet för brottsförebyggande att vanliga medborgare har en central position vid bekämpning av identitetsstöld. Offret själv har via Internet överlåtit de flesta personuppgifter som kan utnyttjas för identitetsstöld. Uppgifterna om offret samlas bland annat in via profiler i sociala medier och på webbplatser för datafiske. Exempelvis Brottsofferjouren har samlat klara råd för privatpersoner till skydd mot identitetsstöld och till beredskap för deras konsekvenser.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 170/2019 rd

Regeringen framhäver också att myndigheterna med sitt agerande kan påverka bekämpningen av identitetsstöld genom att granska huruvida det är motiverat att inkludera personnumret i de brev som skickas till klienterna.

Personuppgifter kan också samlas genom datainrång hos organisationer och då kan kriminella få tag i stora mängder personuppgifter. I sammanhanget ger EU:s allmänna dataskyddsförordning bättre möjligheter att bekämpa identitetsstöld. Dataskyddsförordningen kräver att om en personuppgiftsincident leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter ska organisationerna informera de registrerade och dataskyddsmyndigheten om personuppgiftsincidenten (artikel 34). Regeringen anser att EU:s allmänna dataskyddsförordning ger tillräckliga verktyg för bekämpning av brottsskador från identitetsstöld vid omfattande datainbrott.

Spörsmålet hänför sig också till problemet med överskuldsetting bland medborgarna. Detta är en viktig fråga som regeringen genom egna åtgärder ska ta itu med. Regeringsprogrammet innehåller flera åtgärder med sikte på att minska överskuldsetting och dithörande problem. Sådana är bl.a. följande noteringar i regeringsprogrammet:

- i bruktagning av ett positivt kreditupplysningsregister under regeringsperioden
- bättre ekonomi- och skuldrådgivning
- möjligheterna för tillsynsmyndigheter som konsumentombudsmannen och Finansinspektionen att ingripa vid regelbrott när konsumentkrediter erbjuds förbättras
- uppföljning av effektiviteten av prisregleringen av den 1 september 2019 avseende konsumentkrediter och att man i händelse av upptäckta brister vidtar åtgärder för effektivare lagstiftning och åtstramning av bestämmelserna om marknadsföring av konsumentkrediter
- utredning av behov av att ändra lagarna om skuldsanering för privatpersoner och företag i syfte att förbättra skuldsaneringar och täckningen av dem
- centralisering till Finansinspektionen av registreringen och tillsynen av utöver kreditinstitut även övriga kreditgivare med konsumentkrediter i sitt utbud
- införande av social kreditgivning i riksomfattande utsträckning och utökande av den ekonomiska kompetensen.

Helsingfors den 17 oktober 2019

Justitieminister Anna-Maja Henriksson